

Інтелектуалізація економічних систем збільшує показник інноваційності економічних моделей діяльності та процесів виробництва, підвищення рівня продуктивності, покращення показників конкурентоспроможності та збільшує інтеграцію в цифрову інфраструктуру.

**Література:**

1. Бодрова Д.В. Інституціональні аспекти розвитку цифрової економіки в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*, 2019. № 30 (69), С. 163–168.
2. Кравченко М.О., Бояринова К.О., Вовк О.М. Інтелектуалізація економічних систем та стартапування в контексті формування інструментарію проєктно-аналітичної діяльності. *Цифрова економіка і економічна безпека*. № 4 (13), 2024. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/438> <https://doi.org/10.32782/dees.13-29>
3. Smerichevskiy S., Polous O., Mykhalchenko I., Raicheva L. (2024). Formation of Marketing Competencies in Case of Startups Integration into the Intellectualized Market Space. In *Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies*, vol. 195, pp. 43–60.

## **КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ БІЗНЕС-АНАЛІЗУ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ**

Гонтарева Ольга, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти  
ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» ХНУ ім. В.Н. Каразіна  
м. Харків, Україна  
*e-mail: [starenkov.d.00@gmail.com](mailto:starenkov.d.00@gmail.com)*

Науковий керівник: Чобіток Вікторія, д.е.н., професор,  
ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» ХНУ ім. В.Н. Каразіна  
м. Харків, Україна  
ORCID ID 0000-0002-5272-388X

Конкурентні переваги є ключовими елементами, які дозволяють підприємствам в Україні розвиватися в умовах складного економічного ландшафту, позначеного історичними потрясіннями та постійними геополітичними викликами. Завдяки змішаній економіці, яка характеризується як потенціалом, так і труднощами, Україна стала значним гравцем у таких секторах, як сільське господарство, технології та виробництво. Ці галузі виграють значну роль у ефективному використанні природних ресурсів країни, кваліфікованої робочої сили за рахунок стратегічно вигідного географічного розташування, що дозволяє підприємствам використовувати унікальні переваги, щоб перевершити своїх конкурентів на внутрішньому та міжнародному ринках. Адаптивність українських підприємств, особливо у відповідь на зовнішній тиск, як-от триваючий конфлікт з Росією, підкреслює важливість стійкості та інновацій у збереженні своїх конкурентних переваг.

Центральним напрямом для розуміння конкурентних переваг в Україні є система, запропонована теоретиком бізнесу Майклом Портером, яка класифікує ці переваги на стратегії лідерства за витратами, диференціації та фокусування. Підприємства, які досягають лідерства за витратами, можуть домінувати в сегментах, чутливих до цін, тоді як підприємства, які використовують диференціацію, можуть сприяти сильній лояльності до бренду завдяки найвищій якості та інноваційним пропозиціям. Стратегія фокусування дозволяє підприємствам обслуговувати ринкові ніші, таким чином підвищуючи свої конкурентні позиції. У контексті України ці стратегії еволюціонували в міру того, як підприємства адаптувалися до споживчих вимог і коливань ринку, особливо у світлі зростання економічної нестабільності та технологічного прогресу.[1-6]

Крім того, неможливо переоцінити важливість постійного вдосконалення для збереження конкурентних переваг. Організації в Україні повинні брати участь у постійних інноваціях та адаптації, щоб залишатися актуальними, особливо в умовах зміни споживчих уподобань і появи нових технологій. Це зобов'язання має вирішальне значення не лише для підвищення оперативної ефективності, але й для подолання унікальних викликів, пов'язаних

із поточним геополітичним кліматом. Війна в Україні посилила необхідність для компаній переглянути свої стратегії та шукати нові можливості, що призвело до культури стійкості та активної адаптації в різних секторах.

Хоча створення конкурентної переваги має вирішальне значення, не менш важливо визнати, що такі переваги не є статичними. Підприємства повинні докладати постійних зусиль, щоб адаптуватися та впроваджувати інновації відповідно до мінливих ринкових умов, уподобань споживачів і технологічного прогресу. Розвиваючи культуру постійного вдосконалення та активно шукаючи нові можливості, підприємства можуть зберегти свої конкурентні переваги та забезпечити довгостроковий успіх.

Процесний підхід дає можливість планувати, координувати, оптимізувати та підвищувати ефективність інвестиційних процесів. Це також дає можливість одночасно досліджувати вплив зовнішнього середовища на інвестиції, а саме держави у формі регулятивного, охоронного та захисного впливу, макроекономічних факторів розвитку, ринкових економічних законів тощо.[7]

Щоб створити сильну конкурентну перевагу в Україні, підприємства повинні спочатку глибоко зрозуміти цільовий ринок для проведення бізнес-аналізу в умовах глобалізації. Це включає в себе визнання споживчих уподобань, ринкових тенденцій і конкурентного середовища. Значна кількість населення України створює велику споживчу базу, що робить її привабливою для різних секторів, включаючи сільське господарство, альтернативну енергетику, ІТ та виробництво. Ефективно визначаючи потреби ринку та реагуючи на них, підприємства можуть вигідно позиціонувати себе на тлі конкурентів та враховувати це при формуванні ефективної стратегії розвитку.

Технології є життєво важливою складовою для бізнесу, який прагне виділитися в конкурентному середовищі України. Запровадження передових технологій, таких як автоматизація, штучний інтелект і цифрові рішення, може оптимізувати роботу та підвищити ефективність. Наприклад, індустрія роздрібної торгівлі пережила значну трансформацію завдяки платформам онлайн-покупок і цифровим платіжним системам, які переосмислили досвід і очікування клієнтів. Інтегруючи ці технології, підприємства можуть не тільки зменшити витрати, але й надавати своїм клієнтам продукти й послуги найвищої якості, забезпечуючи тим самим конкурентну перевагу.

Оскільки українські споживачі стають дедалі вимогливішими, зосередження на якості має вирішальне значення для підприємств, які прагнуть отримати конкурентну перевагу. Високоякісні продукти та послуги не тільки приваблюють клієнтів, але й сприяють прихильності до бренду. Підприємства, які віддають перевагу якості, часто відчують підвищення ефективності та зниження довгострокових витрат, що сприяє загальному успіху на ринку. Ця прихильність до якості допомагає вирізнити бренди на переповненому ринку, що робить її життєво важливою стратегією для підприємств, які працюють в Україні.

#### **Література:**

1. Contributors to Wikimedia projects. Economy of Ukraine - Wikipedia. Wikipedia, the free encyclopedia. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/Economy\\_of\\_Ukraine](https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Ukraine)
2. Defying the odds: How Ukrainian businesses thrive during war | Payoneer. Payoneer. URL: <https://www.payoneer.com/resources/research-reports/how-ukrainian-businesses-thrive-during-war/>
3. Forbes. URL: <https://www.forbes.com/>
4. The Advantages of Doing Business in Ukraine | Ukraine Gateway Group. Ukraine Gateway Group. URL: <https://ukrainegatewaygroup.com/advantages-of-doing-business-in-ukraine/>
5. Made in Ukraine: The Competitive Advantage of Manufacturing in the Country. GTInvest. URL: <https://good-time-invest.com/blog/made-in-ukraine-the-competitive-advantage-of-manufacturing-in-the-country/>
6. Pohrebniak A., Chobitok V., Mushnykova S., Semenchuk T., Porsiurova I. (2023). Strategic management of the investment support of the activity of enterprises in the conditions of the global challenges. Management theory and studies for rural business and infrastructure development. Volume: 45 Issue: 3 Page: 258–266.
7. Chobitok V., Shevchenko O., Lomonosova O., Kochetkov V., Bykhovchenko V. Application of budget allocation models in the management of investment processes in the context of the digital economy development. Cuestiones Políticas. Vol. 2021. 39. No. 71.